

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת
Public Art and Early Media Archive

אירועי אמנות תל-חי 80

פרסומים

גזרי עיתון

מקור החומרים: המכון לאמנויות תל-חי

Tel-Hai Art events 80

Press

News Clips

Material source: Tel-Hai Arts Institute

המכון לנוכחות ציבורית
המרכז הישראלי לאמנות דיגיטלית, חולון
למידע נוסף צרו קשר דרך archive@digitalartlab.org.il

The Institute for Public Presence
The Israeli Center for Digital Art, Holon
For further information please contact us at archive@digitalartlab.org.il

רשות שמורות הטבע נגד האירוע האמנותי בתל חי

מאת סופר "הארץ" בחיפה

"ריסוס בצבע של הרי הגליל ו-
עציו הוא פגיעה בערכי טבע ובעצי
יער מוגנים, פגיעה אקולוגית בסבי-
בה ופגיעה אסתטית בנוף. — בק-
ריאה זו יצא מנכ"ל רשות שמורות
הטבע, מר אדיר שפירא, בהגיבו על
הידיעה שפורסמה לאחרונה בעיתונות
על האירוע האמנותי העומד להתקיים
בראשית ספטמבר בתל חי.
רשות שמורות הטבע פנתה למוע-
צה האיוורית גליל עליון להימנע מ-
תמיכה בפעילויות הפוגעות בנוף. כ-
ידוע תכננה המועצה מופע אמנותי
בו יטלו חלק אמנים רבים כשהם פו-
עלים וויצרים בנוף. במסגרת זו הת-
כוון האמן בוקי שוורץ לרסס מן
האוויר איזור הררי וכך לצבוע הרים
ועצים. רשות שמורות הטבע כבר
יצאה בעבר נגד ניסיון דומה כאשר
אמן צרפתי התכוון לצבוע את הרי
סנטה קתרינה ב"צבעי שלום". רי-
סוס בצבע של עצים והרים הוא ע-
בירה על החוק, נמסר מהרשות ש-
הביעה תקווה כי תושבי הגליל עצי-
מם יגנו על נופם ששימש מקור
השראה לאמנים רבים.

כ"כ 25 אלף איש ביקרו ב"תל-חי 80"

מאת י. גלילי, כתב "על המשמרי"

כ"כ 25 אלף איש ביקרו באירועי המיפגש הבינלאומי של אמנות בת-זמננו "תל-חי 80" במשך ארבעת ימי קיומו.

"תל-חי 80" זכה לסיקור נרחב של עתונאים מאירופה ומארה"ב, ושל הטלוויזיה והעתונות הישרא-לית.

האירוע המרכזי ביום שישי היה הסימפוזיון בנושא אמנות וחברה, בהשתתפות מבקרי אמנות מישראל וארה"ב, ואילו בשבת ובמוצאי-שבת בוצעו ^{אירועי התוכנית} ש"אר התוכניות בדייקנות, אשר כללו: פעילות בטבע של אלן קפרו מארה"ב, מוזיקה סביבתית של יוסי מר-חיים, מיצג שירה של משה גרשוני ומיצג "שמיים" של עדנה בראון.

אלפי מבקרים

אלפי מבקרים מהגליל ומכל רחבי הארץ ביקרו ביומיים האחרונים ב-שטח מיכללת תל-חי והסביבה בו ביצעו והשלימו האמנים מישראל ומחו"ל כ"כ 35 פרוייקטים אמנותיים תוך כדי מגע בלתי-אמצעי עם הקהל ודו-שיח עירני עמו.

בסכמון את אירועי "תל-חי 80" אמר י. רוזניס, מיוזמי ההפגנה והמארגנים, כי ניתן לסכם את ה-אירוע כדבר גדול, מעל ומעבר ל-ציפיות. המבחן לעתיד, הוסיף, הוא באיזה מידה ינוצלו הכלים שהוקמו לקראת אירוע חד-פעמי לנכס קבוע באזור, שיאפשרו את קיום המפגש הבינלאומי מדי שנה, כמסורת.

הגליל על המפה

"לא קילקלנו את הנוף ולא כיערנו את הארץ. אדרבא, הגליל העליון עלה על המפה העולמית ובזכות זה נהנתה הארץ מפרסומת בינלאומית. יש לדאוג לכך שהרמה בעתיד תהיה עוד יותר גבוהה מזו של ה-שנה". בסוף דבריו הודה למועצה האזורית ולמוסדותיה בחסותם נערך המפגש הבינלאומי "תל-חי 80".

פעילות קדחתנית לקראת פתיחת

„תל-חי 80“

עשרות אמנים מהארץ ומחוץ ל-
ארץ, בסיוע מתנדבים רבים מקי-
בוצי הגליל ומקרית-שמונה, החלו
בסוף השבוע בבניית המוצגים באי-
זור הר תל-חי לקראת פתיחת ה-
תערוכה „תל-חי 80“ שתהיה ביום
ד' השבוע.

מאות סקרנים הגיעו לתל-חי כבר
ביום שישי כדי לעקוב אחר עבו-
דת האמנים בשטח שתגיע לשיאה
בשלושת ימי האירוע. בעקבות ה-
וויכוח הציבורי בשאלה של אמנות
סביבתית והשפעתה על עיצוב פני
הסביבה בגליל, מסר עוצר התערו-
כה, אמנון ברזל, כי לא תהיה כל
פגיעה בטבע הגליל ואמר, כי „ל-
אנשי הקיבוצים בגליל הבונים אותו
יום-יום בודאי יקר נוף הגליל לא
פחות מלכותי מאמרים המגדלים
עציצים ליד רחוב דיזנגוף בתל-
אביב“.

ארבעים וחמישה אמנים מהארץ
ומחוץ ל-כבר הגיעו להשתתף ב-
תערוכה ורובם מתאכסנים בקיבוצי
הגליל. בין העבודות שכבר הוחל ב-
בניתן:

● האמן קריין גיזן מהולנד ש-
התרשם מאווירת חדר האוכל בקי-
בוץ, יקים מבנה מעין זה, יבשל
ויגיש מאכלים המאפיינים את אוו-
ירת הצוותא של הקיבוץ;

● דוד פיין, איש מעיין ברוד,
מפסל פסלים פיגורטיביים מאבני ה-
בזלת של המקום שיוטמנו חלקם ב-
אדמה, כמייצגים את הארכיאולוגיה
והתרבות העתיקה שנחשפה באיזור.

● מיכאל גיטלין עובד עם אנשי
קיבוץ אפיקים בהצבת פסל עץ
אפריקני שפורק לשניים וחלקו ני-
טע בדשא וחלקו האחר כאילו „נמ-
לט“ ממנו אל הקיר.

● טולי באומן יבצע הדפס מיוחד
של קטעי עתונים המספרים על
הפגזות בגליל, על הסלעים המכסים
על המקלט שבתל-חי (בעת ניסויי
ההדפס הזה, כאשר היתה הפגזה
באיזור, נכנסו האמנים למקלט ו-
טעמו את טעם המציאות בגליל).

● האמן שלמה קורן החל להציב
במקום 24 עצי צפצפות בזווית של
60 מעלות היוצרים משולש בנוף.

● בתיה ארואטי בונה אוהל חלר-
צים מבד סטן ורוד עם תאורת
גיאון ורודה כנוסטלגיה על התקופה
החלוצית דרך עיני דוד הפנק היום.
האירוע כולו יפתח באמון רשמי
מית ביום ד' בשעה 14.00 בקונצרט
מיוחד שחיבר המלחין יוסי מסיחיים
אותו ישמיעו קבוצות מנגנים מעל
צמרות העצים.

„תל-חי 80“ ארוע קבוע אחת לשנתיים

בעקבות ההד הרב שעורר
מפגש האמנות בת-זמננו
„תל-חי 80“, אירוע שמשך
אליו במשך 4 ימים יותר
מ-15,000 מבקרים ועורר זי-
כוחים רבים, החליטו מנהלי
מכללת תל-חי וצוות אמנים
ומבקרי אמנות מחו"ל, כי
מפגש אמנותי זה יהיה לא-
רוע בין-לאומי קבוע, אחת
לשנתיים בתל-חי.

במקביל הוחלט כי בשנה בה
לא יתקיים הארוע, יופעלו במק-
לה סדנאות וסמינרים לאמנות
בת-זמננו לסטודנטים ואמנים ש-
ישהו במכללת תל-חי ויעבדו בת-
קופת הקיץ.

אחד מיוזמי ההצעה להפיכת
„תל-חי 80“ לארוע בין-לאומי
קבוע היה פייר רסטיני, מבקר
אמנות ידוע מצרפת, שאמר, כי
מצא בתל-חי „שילוב מדהים של
גוף וציבור החי את האמנות תוך
חיי יצירה פוריים ושוויוניים“.
הוא אמר כי כל זה חשוב כעימות
של שלום מול המלחמה המתנהלת
לא הרחק מתל-חי, בלבנון.

כתב עתי"ם מוסר, כי אחד משיי-
אי המופעים ביום ו' בערב היה
מיצג של שארלוט מורמו מארה"ב,
שהופיעה בפני אלפי צופים על
במה בשמלת ערב ופתחה בנגינה
בצ'לו. אולם מיד לאחר מכן נחשף
החלק העליון של גופה והיא הול-
בשה „חזיית טלוויזיה“ עשויה חזיה
רגילה, לה הוצמדו שני מרקעי
טלוויזיה קטנים. לידה הוצבה מצ-
למת טלוויזיה שצילמה את הקהל
אשר נשקף לאחר מכן על שני
המרקעים שעל החזיה בטלוויזיה
במעגל סגור. הקהל התבקש לע-
בור על פני האמנית ולראות עצמו
נשקף על פי שני המרקעים שעל
החזיה שלה, תוך שהיא ממשיכה
לנגן בצ'לו.

ארוע יוצא דופן זה עורר תגו-
בות רגשניות וזיכוחים בקרב צי-
בור הצופים.

האמן מנשה קדישמן גזר במספי-
ריים את קו הצללית של האמנית
ויצר חלל בבד, בו השתקפה האי-
מנית עצמה במופע מרשים לתגו-
רות הרוח על פני הבד.

אמן המיצגים אלן קאפרי ביקש
לאחר מכן מן הקהל להשמיע קול
גהימה ארוכה ותוך כדי כך נזרקה
קרן לייזר ירוקה מבית השומר
בכפר גלעדי לעבר חצר תל-חי
ומשם בעזרת מערכת מראות הוח-
זרה קרן לייזר צהובה בזוית ישרה
אל השמיים מעל.

לאורך ~~ה~~הער נדלקה שורת
לפידים והופיעו 13 מכוניות שנסעו
בזו אחר זו בתרועות צופר שהת-
מזגו עם נהימות הקהל.

הערב הסתיים בסימפוזיון בין-
לאומי בהנחייתו של אוצר מופעי
„תל-חי 80“, אמנון ברזל, על ה-
נושא: אמנות וחברה. ברבי-שיח
זה השתתפו המבקר פייר רסטיני
מצרפת, הלנה קונטובה מאיטליה,
מנפרד שנקנבורגר אוצר של
„דוקומנטה“ מן העיר קאסל בגר-
מניה, אוצר מוזיאון ישראל מרטון
וייל, מבקר האמנות גדעון עפרת
ומנהל המחלקה לאמנות ב„בצלאל“

תל-חי 80 – אירוע בין-לאומי קבוע

סדנאות וסמינרים לאמנות בת-זמננו
נגו לסטודנטים ואמנים שישתתפו בו
מכללת תל-חי ויעבדו בתקופת הקיץ.
אחד מיוזמי ההצעה להפיכת תל-חי
80 לארוע בין-לאומי קבוע היה
פייר רסטני מבקר אמנות ידוע מ-
צרפת, שאמר כי מצא בתל חי "שיי-
לוב מדהים של גוף וציבור החי את
האמנות תוך חיי יצירה פוריים ו-
שיוויוניים". הוא אמר, כי כל זה
חשוב מעימות של שלום מול המלח-
חמה המתנהלת לא הרחק מתל-חי,
כלבנו.

בעקבות ההד הרב שעורר מפגש
האמנות בת זמננו "תל-חי 80", ארוע
שמשך אליו במשך ארבעה ימים יו-
תר מ-15 אלף מבקרים ועורר ויכוח
חים רבים, החליטו מנהלי מכללת
תל-חי וצוות אמנים ומבקרי אמ-
נות מתר"ל כי מפגש אמנותי זה
יהיה לארוע בין-לאומי קבוע, אחת
לשנתיים בתל-חי.

במקביל הוחלט כי בשנה בה לא
יתקיים הארוע יופעלו במכללה

Early Media Archive

אחד משיאי המופעים ביום ו' ב-
ערב היה מיצג של שארלוט מורמן
מארה"ב, שהופיעה בפני אלפי צו-
פנים על במה בשמלת ערב ופתחה
בנגינה בצ'לו. אולם מיד לאחר מ-
כן נחשף החלק העליון של גופה
והיא הולבשה "חזיית טלוויזיה" ע-
שויה חזיה רגילה שלה הוצמדו ש-
ני מרקעי טלוויזיה קטנים. לידה
הוצבה מצלמת טלוויזיה שצילמה
את הקהל אשר נשקף לאחר מכן על
שני המרקעים שעל החזיה בטלוויז-
יה במעגל סגור.

הקהל נתבקש לעבור על פני ה-
אמנית ולראות עצמו נשקף על פני
שני המרקעים שעל החזיה שלה,
תוך שהיא ממשיכה לנגן בצ'לו.
ארוע יוצא דופן זה עורר תגובות
רגשניות וויכוחים בקרב ציבור ה-
צופים.

האמן מנשה קדישמן גזר במס-
פריים את קו הצללית של האמנית
ויצר חלל בבד בו השתקפה האמנית
עצמה במופע מרשים לתנודות הרוח
על פני הבד.

נגנית הצ'לו לבשה

"חזיית טלוויזיה"

ב, תל-חי 80"

אחד משיאי המופעים ביום שישי בערב במופע האומנות "תל חי 80" היה מוצג של שארלוט מורמן מארה"ב, שהופיעה על במה בפני אלפי צופים בשמלת ערב ופתחה כנגינה בצ'לו. אולם מיד לאחר מכן נחשף החלק העליון של גופה והיא הולבשה "חזיית טלוויזיה" עשויה חזיה רגילה שלה הוצמדו שני מרקעי טלוויזיה קטנים. לידה הוצבה מצלמת טלוויזיה שצילמה את הקהל אשר נשקף לאחר מכן על שני המרקעים שעל החזיה בטלוויזיה במעגל סגור.

הקהל נתבקש לעבור על פני האמנית ולראות עצמו נשקף על פני שני המרקעים שעל החזיה שלה, תוך שהיא ממשיכה לנגן בצ'לו.

האמן מנשה קדישמן גזר במספריים את קו הצללית של האמנית ויצר חלל בבד שבו השקיפה האמנית עצמה במופע מרשים לתנודות הרוח על פני הבד.

אמן המיצגים אלן קאפרי ביקש לאחר מכן מן הקהל להשמיץ קול נהימה ארוכה ותוך כדי כך נזרקה קרן לייזר ירוקה מבית השומר בכפר גלעדי לעבר חצר תל-חי ומשם בעזרת מערכת מראות הוחזרה קרן לייזר צהובה בזוית ישרה אל השמים מעל.

לאורך צלע ההר נדלקה שורת לפידים והופיעו 13 מכוניות שנסעו בזו אחר זו בתרועעות צופר שהתמזגו עם נהימות הקהל.

בעקבות ההד הרב שעורר מפגש האמנות "תל חי 80" שמשך במשך 4 ימים יותר מ-15 אלף מבקרים החליטו מנהלי מכללת תל חי וצוות אמנים ומבקרי אמנות מחו"ל כי מפגש אמנותי זה יהיה לארוע בינלאומי קבוע, אחת לשנתיים בתל חי.

הוחלט גם כי בשנה שבה לא ייערך הארוע יופעלו

תשובה לתומרקין

מאת מנשה קדישמן

עניין של ילדים לקנאה אמנותית.
דע לך יגאל, שלסימפוזיון בי
ואשינגטון עם הגב' מונדייל וכל
שאר השמות החשובים שאתה
אוהב לזרוק, הוזמנת רק לאחר
שביקשתי ממאירה גירא שתדאג
שיזמינו אותך. אז אמנון ברזל
ויגאל תומרקין שניהם לא הוזמנו.
ואתה כן רצית לבוא, אמרת לי
זאת ליד ה"פלאפל" בכיכר דיזני
גוף, ואחר-כך יגאל בונה לעצמו
תיאוריות נגד ואנטי-בורגנות ועל
מעמדו של האמן בחברה, והנה
כאן שני אמנים ישראלים רבים
ביניהם — שעשוע לבורגנות, מור
שב לצים.

ואחרי שלא הוזמנת (לצערי)
לתל-חי גם כאן אתה בונה תי-
אוריות. הרי ביקשת מקיבוץ
כפר גלעדי לעשות שם פרוייקט
באותם הימים שסימפוזיון תל-חי
מתרחש.

ולי יגאל אל תספר מעשיות
אתה יכול לספר ולהצחיק את ה-
בורגנות שאתה כל כך משעשע
אותם. עצוב לי מאד לראות אותך
כליצן מזדקן.

נ.ב.

ולעמוס קינן, אם אינך מבין
אמנות סביבתית אין זו סיבה
ללגלג, כי היא קיימת. אם אינך
מבין את השפה הסינית, אין זו
סיבה לאמר שהיא לא קיימת. ואם
בישראל לא מבינים את מחזותיך,
אין זו סיבה לאמר שהם לא
קיימים, בפאריס כן מבינים ו-
מכבדים אותם.

למאמרו של יגאל תומרקין "לא
סימפוזיונים, לא!" ("משא" 22
באוגוסט) אני רוצה לאמר ליגאל:
זכותו של אמן לחיות בחברה
כמפר שביתה.

בכנס מנהלי מוזיאונים שהת-
קיים לפני שלושה חדשים, צעקת
חמס על חיזורם, ליקוקם וריצתם
של האמנים הישראלים אחרי
מבקרי האמנות, שגם במאמר ה-
מוזכר לעיל אתה משמיץ אותם —
זכותך!

אך אחר-כך היה לי מזור לראות
אותך במסיבה שערכה אילה זקס
לכבודם — זכותך! אך אין לך
זכות לא להיות קולגיאלי. יגאל,

גם אני חלמתי חלום והחלום הוא
כמו בציור הילדים המשחקים של
פטר ברויגל (הציור הוא סימפוזיון
תל-חי) פתאום נכנס בריצת
"אמוק" יגאל תומרקין עם מקל
בידו מניף אותו ולא חשוב איך,
העיקר לפגוע — פוגע למישהו
בכתף, פה פוגע ברגל, לי אתה
מנסה לפגוע מתחת לחגורה. ואני
מצטט... "מבחינה אתית האמן
המצוי הוא סמרטוט: לאמן צריך
לעזור, הרי הוא מגדל את ילדיו
בישראל, אשתו הגויה ביזתה
אותו ורצתה לשמד את ילדיו. זאת
אני שומע בניו יורק וזאת באמת
סיבה לקנות (ודרך למכור) אמ-
נות! וערבות לאוונגארד רציני..."
דע לך יגאל, שילדתך יקרה לי
כילדי, וזה מעשה נבלה להכניס

ארכיון אמנות ציבורי תל אביב

Public Art and Early Media Archive

תשובה לקדישמן

מאת יגאל תומרקין

"להיות טיפש זה להרבה זמן"
(בוגול)

בתשובתו למאמרי "לא, סימפון-זיונים, לא" אין מנשקה קדישמן מנסה לסתור את דברי אלא לסייף חוף אותי אל מה שאינני רוצה להסתף אליו. בסרבולי שפתו כר-תב הוא דבר והיפוכו. על חוסר אינטליגנציה שכזה רב אני את ריבי ורוצה להעמיד דברים על אמתותם: אין אמן יכול להיות מפר שכיחה וגם קולגיאלי.

אני מקבל את קריאתו הנרגשת שלא לערב ילדים ומצב שפתי כחתי באמנות. והוא אשר כתבתי ולא אני שקראתי בשם ה"אב. ואם כתבתי אשר כתבת לא נתכוונתי לפגוע אלא להצביע בכ"אב על הדרדור במצבו של האמן הרוכל באוואנגרד כבעל מוס' ה"מוכר מוזו לנדבה בשערי המקדש מאוס בעיני.

מהי קולגיאליות מנשקה קדישמן? מן? כמה עצמות שאתה משליך לשכמותך סביבך? עצימת-עין כי אשר מר אמנון ברזל עושה "האפ" פשוט מידי הוגת רעיון תל חי מרים טוביה? או אולי הרמת טלפון. (ביחד עם דני קרוון) לעור רך "העולם הזה", אורי אבנרי, כדי שיגנוז מאמר על מעלליו של אמנון ברזל. ואכן הצליח לי שכנע את אבנרי שזהו קשר ימי גי. אולי קולגיאליות היא זאת, כשקדישמן ביום הולדתו מרים אלי טלפון שבו הוא מנסה להיגאני להילחם בסיאוב. לו קרא קדישמן מאמרי בתשומת לב היה

קורא שחור על גבי לבן, שאני מתראה עם כל מיסד האוצרים והמבקרים המעופפים. עם חלק מ"הם אני מתכתב והם יודעים את דעתי כפי שהובעה במאמר הנ"ל.

קדישמן הוא קולגה למופת וכו' למ אוהבים אותו. למרות כל השימצות, צר לו שלא הזמנתי לתל חי, ובטוחני שצר לו שבוקי שורץ לא ירסס "פסל" בנוף. צער זה הוא תרומה לקולגיאליות. פעולה ממשיכים לשתף But Menashke is an Honourable Man

שכחתי להודות על שהמליץ לשיחתו את אמנון ברזל בסימפוזיון ואשינגטון (כנראה שהכתור הוצע

לד טעה והפך את המשפט כאילו המליץ קדישמן גם עלי). הצעתי לכפר-לעזר להעמיד פסל בכפר-לעזר. זהו שנים אני מציע זאת לכל ישוב בישראל, תמורת חור-מח-עבודה. זו הציונות שלי.

לכל האמנים הצעירים החולמים והלוחמים אני קורא ללקק רק דברים טעמים, אתם החזקים. כמו כן אני מסכים בהחלט עם קדישמן שזה פאתטי כאשר ליצן מוזיקון. "ליצן מוזיקון"! ולבסוף טעות בידך מנשה קה. אין לי במה לקנא, באמת שלא. אני חש עצב רם ובה אין קץ.

ג.ב. מי שמצא את סיפוקו בסימפון זיון תל-חי, מלבד קומץ המחזות נים, שיקום!

אוצר החרוז העברי

מלון חרוזים
מאת א. ציפר
בפרטים: טל: 03-440960

רשות שמורות הטבע נגד "תל-חי 80"

אקולוגית בסביבה אסתטית בנוף. ופגיעה מיכה בפעילויות הפוגעות ב-
נוף.

שפירא הוסיף, כי בנוסף לפגיעה בערכי טבע ונוף, יש במעשה זה של ריסוס צבע מן האוויר על עצים והרים, משום עבירה על החוק. "אנו מקווים שתושבי הגליל עצמם יגנו על נופם, ששימש מקור השראה לאמנים רבים בעברו".

מחו הטבעית וללא תוספות לוואי, אמר מנכ"ל הרשות. במקביל לפניה לתושבי ה-איזור, פנתה רשות שמורות הטבע למועצה האזורית גליל עליון וביקשה שתימנע מת-
נודע, כי גם אגודת צער בעלי חיים עומדת למחות כ-נגד תכניתו של האמן מנשה קדישמן, העומד להציג במסגרת "תל-חי 80" מופע שענ-יינו צביעת כבשים.

במסגרת אירועי "תל-חי 80" - שיימשכו ארבע ימים, החל ב-3 בספטמבר - ישתתפו כ-50 אמנים מהארץ ומחו"ל שיציגו בו פעילות של יצירה מגוונת בחיק הטבע, על פני שטח של 500 דונם באזור תל-חי.

מאת מנחם רהט
רשות שמורות הטבע יצ-אה אתמול בהריפות ר-בה, נגד האירוע הא-מנות "תל-חי 80", שית-קיים בגליל העליון בחודש הבא ובמהלכו ירוססו כ-100 עצים מן האוויר על עצים וה-רים, וייפגעו ערכי טבע א-חרים.

מנכ"ל הרשות, אדיר ש-פירא, אמר אתמול כי הרי-סוס בצבע על הרי הגליל ו-עציו, מהווה פגיעה חמורה בערכי טבע ובעצי יער מוג-נים, ויש בו משום פגיעה

66 אלול

"תל-חי 80"

אירוע בינלאומי קבוע

ח"ל. בין העבודות יוצאות הדופן פסליו של דוד פיינ ממוייני-ברוך, שעיצב ראשי אדם מבולת והציגם קבורים מחציתם בעפר. לדבריו הוא הטמין עבודות אלה, "למען הדני" רות".

"ארכיאולוגיה לעתיד"

ב"ארכיאולוגיה לעתיד" עסק גם דב אורינר מקיבוץ חצור. הוא הט"מין 80 טיפיים של שיתות על הנז" שא טרומפלדור עם תושבי קרית" שמונה וכן מסמכים וציורים. בתוך שקית ניילון וקבר הכל באדמה מת"הת למשטח מתכת עם כתובת ההת"רחשות. טולי באומן מקיבוץ עמיר רשם בהדפסי משי קטעי עתונות על קרבות, הפגזות ומעשי חבלה בג"ל העליון, על אבני בזלת המכ"סים אחד המקלטים בתל-חי. האדרי"כל צבי הקר הציב על פני השטח מבנה רב-צלעי דמוי כוורת דבוי רים.

בתיא ארואטי הקימה אוהל ורוד מואר בנרות נאון והודיעה כי זהו "סמל הנוסטלגיה של התקופה הח"לוצית כפי שהיא משתקפת בעיני דור הפאנק". דליה מאירי הקימה גלי אבנים סביב עצי וית כסמל למצבות דומות שלדעתה נראות ב"רחבי הארץ. מיכה אולמן חפר ביחד עם סטודנטים של הטכניון שוחות בצלע ההר להם קרא, "מושבתי שר חות של תל-חי". יהושע אלירז בנה על פני אחד הוואדיות גשרים מבר. כן הוצגו הרבה סרטי וידיאו של יצירות אמנים. שונים

לידה הוצבה מצלמת טלוויזיה ש"צילמה את הקהל אשר נשקף לאחר מכן על שני המרקעים שעל החזיה בטלוויזיה במעגל סגור. הקהל נת"בקש לעבור על פני האמנות ולר"אות עצמו נשקף על פי שני המר"קעים שעל החזיה שלה, תוך שהיא ממשיכה לגנן בצילו. אירוע יוצא

דיוק זה עורר תגובות הגשנות ופחות כוחים בקרב ציבור הצופים.

אמן המציגים אלן קאפרי ביקש לאתר מכו מן הקהל להשמיע קול נהימה ארוכה ותוך כדי כך גורקה קרן ציורית מבית השומרי ב"כפר גלעדי לעבר הצד תל-חי ומ"שם בעזרת מערכת מראות הוחצת קרן לייצר ציוריה בזווית ישרה אל השמיים מעל לאורך צלע ההר נדלקו פנסים ופזזי ההופעה צלצלו מכוניות שנסעו בו. אחר זו בתרועות צופר שהתמוגו עם נהימות הקהל. **סימפוזיון ביו"**

הערב הסתיים בסימפוזיון בינ"לאומי בהנחייתו של אוצר מופעי תל-חי 80, אמנון ברזל, על הגר"שא : אמנות וחברה. ברב"שיח זה השתתפו המבקר פייר רסטוני מצר"פת, הלנה קונטובה מאיטליה, מנ"פרד שנקנבורגר, אוצר של "דוקר"מנטה" מהעיר קאסל בגרמניה, או"צר מוויאון ישראל, מרטין וייל, מבקר האמנות גרעון עפרת ומ"גהל המחלקה לאמנות ב"בצלאל" אוטוולדו רומברג.

במרחבי השטחים סביב מצודת תל-חי הוצבו קרוב ל-50 עבודות מיצירותיהם של אמנים מישראל ומ"

בעקבות החד שעורר מיפגש הא"מנות בת זמננו, "תל-חי 80", אירוע שמשך אליו במשך 4 ימים יותר מ-15 אלף מבקרים ועורר ויכוחים רבים החליטו מנהלי מכללת תל-חי וצוות אמנים ומבקרי אמנות מהח"ל כי מיפגש אמנותי זה יהיה לאירוע בינלאומי קבוע. אחת לשנתיים בתל-חי.

במקביל הוחלט כי בשנה בה לא יתקיים האירוע יופעלו במכללתה סדנאות וסמינרים לאמנות וזמ"נגו לסטודנטים ואמנים שישתת"ב מכללת תל-חי ויעבדו בתקופת ה"קץ.

אחד מיוזמי ההצעה להפיכת תל-חי 80 לאירוע בינלאומי קבוע היה פייר רסטוני מבקר אמנות קרוב מיה צרפת, שאמר כי מצא בתל-חי, "שי"לוב מדהים של גוף וציבור החי את האמנות תוך חיי יצירה פוריים ו"שיויוניים". הוא אמר כי כל זה חשוב כעימות של שלום מול המל"חמה המתנהלת לא הרחק מתל-חי, בלבנון.

"חיות טלוויזיה"

כתב עתי"ם מוסר כי אחד משיאי המופעים ביום ששי בערב היה מיצג של שארלוט מורמן מארה"ב, שהו"פיעה רפני אלפי צופים על במה ברשמלת ערב ופתחה בנגינה בצילו. אולם מיד אח"כ נחשף החלק העל"יון של גופה והיא הולבשה "חיות"טלוויזיה" עשויה חזיה רגילה לה הוצמדו שני מרקעי טלוויזיה קטנים.

הכפול ל ברודי...

מטרי, הרגיש שם כגמד — מספרת לי העוורת
אל לסקור את המסיבה סביב בריכת מלון "דן",
של נבחרת אירופה ושל מכבי תל אביב, את
דד"י, מן המגרש.

מספרת אילנה: "מה יהיה בי
עונה הבאה? שאלתי את ברודי,
כשצווארי מתוח עד כאב כדי לשי-
מון את דבריו.
ברודי: "מה זאת אומרת בעונה
הבאה? אני חתמתי חוזה לכל ה-
חיים. זהו ביתי, ופה אני נשאר!"
הוא העיף מבט בשעוניה הדרודי אי-
תו העניקה-הנהלת "מכבי" לכל
השחקנים לרגל האירוע: "עם מתנה
כזאת, אחוזי ברודי נגיע בנקו",
צחק, והוסיף בהבעה רצינית יותר:
"היום כבר לא כדאי לאחר לאי-
מון זה יקר מדי".

"כן", השיב ברודי, "כל איחור עור-
לה עשוי 100 דולר קנס. אני כבר
תרמתי בעלי-כרטי 200 דולר לי
טובת מסיבה שתיערך מקרן קנסות

האיחורים. אבל אינני מתכוון לממן
את כל המסיבה מכיסי בלבד!"

נוסע רחוק

אמנון
רובינשטיין

הוא עבר כמסירה: הרצה בי-
אניברסיטת תל אביב, השתתף בכל
ישיבות הכנסת, מנהיג את המפלגה
הפוליטית הקטנה שלו — ובין ה-
שאר הצליח, בדרך כלשהי, גם לכ-
תוב את ספרו. מהחצל עד גוש
אמינים ובחזרה, עכשיו מסתגר
ח"כ אמנון רובינשטיין, כדי לי-
עבר את הגישה האנלית של ה-
ספר.

עוד קליעה של טל ברודי לסל
הנעם — מעל עונת ההפתעה

אננים מפורסמים, כאן, בין גביר
לוח סרירי ולבנון... אלהים, לרי-
אית חיללים עם תותחים וטנקים בי-
לילה וחלקאים עם מחשבות ביום,
וכאמצע כל זה אירוע תרבותי כח
איר...!"

מחמאת שיש להתייחס אליה בי-
רצינית גמורה, בהתחשב בעובדה
שמאפשר שנקבורגר היה המייסד
והאיצור של התערוכה המפורסמת
דוקימנטה 6 באסל...

זה כדאי: בתוך חודש תסס ה-
ספר את אחד המקומות הראשונים
ברשימת רבי-המכר העיוניים.

אזכור איתות ציבורית ומדיה מוקדמת

לא
נוקיון
אורי
אבנרי

אם המוני ביחיד ישראל לא יראו
את ח"כ אורי אבנרי בתא המרכזי
שלוע, צריכים לטלויזיה היש-
ראלית — נא להתלונן אצל אשתו,
רחל.

כמו לגבי המאמרים שלו (שמ-
הם הוא מוחקת הכופית מלים הי-
פיעיות בטעם הטוב, לדבריה), כך
גם לגבי ההצעה שקיבל להופיע בי-
תוכנית הבידור הטלוויזיונית —
אבנרי שאל בעצת אשתו.

"לא בא בחשבון", פסקה הי-
רעה הנאה (מחנכת כיתות א' בי-
מקצועית): "אורי לא מיקוין!"

מחרשה ותותח

מאופרד
שנקבורגר

אחרים מן האננים הספייגו מד-
מסטיבל תלחי 80, והמפלגה הליכה
בעקבותיהם, משרד התינון והמרי-
בות סירב להעניק גיבוי כספי לאי-
רוע הגלגלי, ויושב-ראש המועצה
לתרבות ולאמנות אבנר שרן רשם
באוזני נציגי מועצת הגליל הי-
עליון: "אם יש לכם כסף לדבר כזה,
מין הפינג' לצביעות השפע, לא אתן
לכם אף פרוטה למכללת הממנות
שלכם!"

כנו אגדה

מונשה
קדישמן

היה זה מבקרי-האמנות הצרפתי
הגדול, היסטוריון-האמנות והסופר
המפורסם פייר רסטאני התוסס ו-
אית-החיים, שמיצה במשפט אחד
את תחושתו לגבי "תלחי 80". אמר
האחר, בהניעו לאחר הפסטיבל בי-
שעה 7 בביקר, היישר מגמל-התעור-
שה בן-גוריון: "המונית טיפסה בי-
מעלה ההר, ואני הייתי חסוט מ-
עייפות אחרי טיסת הלילה כאשר,
לאורם של קרני השמש העולה
ראיתי לפתע שורת עצים, שגזעיהם
צבועים ורודי-מבוקי, דימיתי שאני
רואה תמונה מתוך אגדה יפהפיה..."
מה שראה היו הגנים הוורודים
של מנשקה קדישמן, בינות לי-
עדר הכבשים החכולות שלו...

איתות לייזר

דני
קרון

Early Media Archive

כנו אגדה

מנשה
קדישמן

אם המוני בית-ישראל לא יראו את ח"כ אורי אבנרי בתא המרכזי של "9 בריבוע" בטלוויזיה הישראלית — נא להתלונן אצל אשתו, רחל.

כמו לגבי המאמרים שלו (שמר הם היא מוחקת תכופות מלים הר פוגעות בטעם הטוב, לדבריה). כך גם לגבי ההצעה שקיבל להופיע ב"תוכנית הבידור הטלוויזיונית" — אבנרי שאל בעצת אשתו.

"לא בא בחשבון!", פסקה הר רעיה הנאה (מחנכת כיתות א' ב"מקצועה): "אורי לא מוקיון!"

נוחרשה ותותח

מאופרד
שנקבורגר

אחרים מן האמנים הסתייגו מ"פסטיבל תל-חי '80" והממשלה הלכה בעקבותיהם. משרד החינוך והתרבות סירב להעניק גיבוי כספי לאירוע הגלילי, ויושב-ראש המועצה לתרבות ולאמנות אבנר שלח רעם באוזני נציגי מועצות הגליל, עליון: "אם יש לכם כסף לדבר כזה, מין, הפנינג, לצביעת הצבע, לא אתן לכם אף פרוטה למכירת האמנות שלכם!"

הגלילים לא ויתרו, וכמוהם גם "האיש שמאחורי האמנות", מומחה ומבקר האמנות, שרכש לו שם בינלאומי בהיותו אחד הכוחות המניעים את ה"בינאלה" של ונציה וה"דוקומנטה 6" הגרמנית — אמן-נון ברזל. הוא הבטיח לאירוע כיסוי בחשובים שבעיתוני העולם, לרבות "לה מונד" הצרפתי, "וואשינגטון פוסט" האמריקני, "פרנקפורטר אלגמיינה" הגרמני ואפילו ה"טיימס" אוף אינדיה" ההודי שלח במיוחד את מבקרת-האמנות הראשית שלו, הגברת שילה פאריק, לכסות את האירוע.

והמרשים מכל: סמכויות האמנות המובילות בעולם כולו מיהרו להופיע. המפעל המומחה מס' 1 של גרמניה — היסטוריון האמנות שכתב ספרים רבים על האמנות הימדרנית — פרופ' מאנפרד שנקבורגר, איש קלן, בפה מלא: "הרי זה לא-ייאמן! ראשית, העובדה שבתל-חי קיימת מיכללה לאמנות ובה 900 תלמידים. בכל גרמניה כור לה אין בית-ספר לאמנות שבו גם מחצית ממספר זה! שנית, לראות את היצירה הסביבתית הזאת של

היה זה מבקרת-האמנות הצרפתי הגדול, היסטוריון-האמנות והסופר המפורסם פייר רסטאני התוסס ו"איהב-החיים, שמיצה במשפט אחד את תחושתו לגבי "תל-חי '80". אמר האורח, בהגיעו לאתר הפסטיבל ב"שעה 7 בבוקר, היישר מנמל-התעו"פה בן-גוריון: "המונית טיפסה ב"מעלה ההר, ואני הייתי סחוט מ"עייפות אחרי טיסת הלילה כאשר, לאורם של קרני השמש העולה ראיתי לפתע שורת עצים, שגועיהם צבועים ורוד-מבהיק. דימיתי שאני רואה תמונה מתוך אגדה יפהפיה..."

מה שראה היו הגזעים הוורודים של מנשקה קדישמן, בינות ל"עדר הכבשים הכחולות שלו..."

איתות לייזר

דני
קרוון

האמן הישראלי שפרש כנפיו ו"זכה בפרסום עולמי — דני קרוון אמן במכשיר-קשר וחילק הוראות שנשמעו למרחקים באתר ה"פסטיבל "תל-חי '80".

לדני, שהגיע זה-רעתה, בין סגירת ביתו שבפירנצה, משם העביר את משפחתו במכונית שכורה בעלת מצמד מקולקל (שסיכן את חייהם כאשר ירדו במורד הר) אל ביתם החדש שבפארזו (שם הוטל עליו לבצע פרוייקט ענק לאורך ארבעה קילומטרים, בעיר הסמוכה לפארזו), היו סיבות טובות לצעוק: הוא ניסה לכוון את קרן-הלייזר הירוקה שלו מ"בית השומר" שבכפר-גלעד אל ה"חצר" של תל-חי — אותו קו ישר שבו נהגו ה"שומרים" לאותת.

זוהי הפעם הראשונה שקרני לייזר משמשות בישראל ליצירה אמנותית, ודני — שהשתמש כבר ב"עבר בקרן, בתערוכתו מפורנה דל-בלוודרה אל הכיפה המפורסמת של פירנצה — תפס לפתע כי בסביבה החדשה יש לכוון את הקרן בכיוון הפוך: מתל-חי לכפר-גלעד. קרן הלייזר היתה מרשימה מאוד — רק הכיוון השתנה...

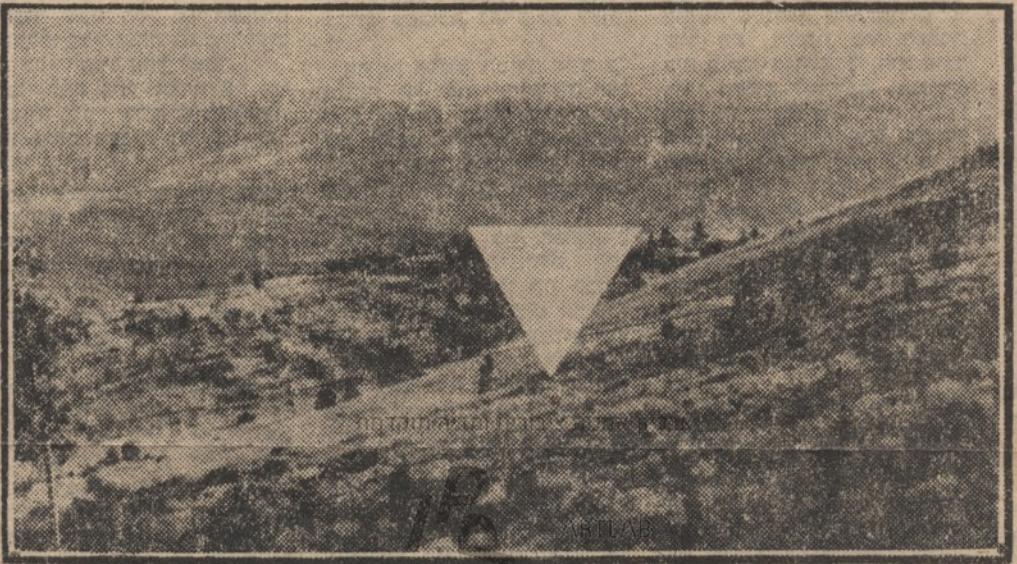
תל-חי 80: לרגלי הארי השואג

מיפגש אמנות בת-זמננו — תל-חי

מאת נסים מבורר

רצופים על מדונות אחדים באופן שבעיני המתבונן בהם מנקודה מי-סויימת יתמוגו לצורת משולש שלם. מאחר ובעלי הקרקע מנהל מקרקעי ישראל, סרבו להתיר את מעשה הצביעה, מסמנים הדגלונים, תוך שמץ של מחאה, את קניימיתאר של השטחים הנזכרים. קשה לקבל את הטענות שהצביעה היתה משי-חיתה את הצמחיה. או ערכי גוף אחרים, אך קשה גם לא פחות ל-אתר את המטרה האמנותית החיר-

אירוע שלפנינו הוא אחד מר-אותם מקרים נפוצים, שבהם לפעילות שבשוליו, כגון הקשרים ה-חברתיים ויחסי-הציבור, יש משקל סגולי גדול לא פחות מאשר לתוצ-אות הטיפויות, האמורות להיות א-מנותיות. לצורך המקרה הפרטי הזה חברו יחד ארבעים ושניים אנשים ונשים, בחסות המועצה האזורית גליל-עליון ומכללת תל-חי. אוצר האירוע, אמנון ברזל קבע את רשימת המוזמ-נים להשתתף בו. מיעוטם נזכרים, — שהגיעו כאותם קומדיאנטים — נזודים של ימים עברו, ורובם ישר-אליים. ניתן למצוא ביניהם את הצייר

האירוע שלפנינו הוא אחד מר-אותם מקרים נפוצים, שבהם לפעילות שבשוליו, כגון הקשרים ה-חברתיים ויחסי-הציבור, יש משקל סגולי גדול לא פחות מאשר לתוצ-אות הטיפויות, האמורות להיות א-מנותיות. לצורך המקרה הפרטי הזה חברו יחד ארבעים ושניים אנשים ונשים, בחסות המועצה האזורית גליל-עליון ומכללת תל-חי. אוצר האירוע, אמנון ברזל קבע את רשימת המוזמ-נים להשתתף בו. מיעוטם נזכרים, — שהגיעו כאותם קומדיאנטים — נזודים של ימים עברו, ורובם ישר-אליים. ניתן למצוא ביניהם את הצייר

האירוע שלפנינו הוא אחד מר-אותם מקרים נפוצים, שבהם לפעילות שבשוליו, כגון הקשרים ה-חברתיים ויחסי-הציבור, יש משקל סגולי גדול לא פחות מאשר לתוצ-אות הטיפויות, האמורות להיות א-מנותיות. לצורך המקרה הפרטי הזה חברו יחד ארבעים ושניים אנשים ונשים, בחסות המועצה האזורית גליל-עליון ומכללת תל-חי. אוצר האירוע, אמנון ברזל קבע את רשימת המוזמ-נים להשתתף בו. מיעוטם נזכרים, — שהגיעו כאותם קומדיאנטים — נזודים של ימים עברו, ורובם ישר-אליים. ניתן למצוא ביניהם את הצייר

האריה של מלניקוב: אין חשש לתחרות

יכול דבר הקר, את המוסיקאי יוסי מריחיים וזולתם. לרשותם הור-עמדו שטחים נרחבים בתחום חצר המכללה ומדשאותיה, המבנים ההר-סטוריים שבמקום וכן ואדי המתחפר בתוך מדונות הרי נפתלי, בסמוך לשם. המשתתפים הקימו את עבד-דויתיהם, המוגדרות כפרוייקטים, ל-לא מיגבלות של ממש באשר לחי-חום. הדבר איפשר מן הסתם, לאח-דים מהם להחצין תשוקות מודחקות לעיצוב דספוטי של סביבתם, כי אותו שליט שהחליט לגרום שראשי כל תחניו יהיו רבועים. לדוגמה: מיכה אולמן ותלמידיו חפרו במקום הפירות צבאויות. יח-זקאל ירדני יצק מבטון עץ ועליו שתל קיסוס, כדי לעמת אותו עם הנוף הטבעי. שלמה קורן שתל ע-צי צפצפה שלובים באלכסון כאצי בעות שתיידיים. שאול באומן הד-פס על אבנים המצפות מקלט קט-עו עיתונים, העוסקים בהפגזות ובי-פיגועים. לשם כך פיתה תחליב מיוחד, משח בו את האבנים, הקרין עליהן בלילה את הטכסטים ש-אותם צילם מן העיתונים השונים, ופיתה אותם על האבנים עצמן, כי אילו היו ניר-צילום. עזרא אוריון יצר דגם, של השבר הסורי-אפרי-קני. צבי הקר, כדרכו, בנה צורה מרחבית שפאותיה עשירות מחומשים. אהים אופק מקרין על הנוף, בעז-רת מראות, טכסטים בעלי משמ-עות לאומית-דתית ואילו בוקי שני-רץ תקע דגלונים בנוף. תכניתו ה-מקורית היתה לצבוע שטחים לא

מאידך גיסא ניכר רצון נוגע ללב ללגיטימציה אמנותית מצד המשתת-פים. לשם כך נשמעים שם אפילו ציטוטים אנונימיים בדבר האריה של מלניקוב, שכאילו ראשו דומה לראש-כלב, ופי כאשר הציב את פסלו, נהגו בו בצרות-מוחין, כבא-רבעים ושנים המשתתפים הנוכח-יים, וטענו שהאריה משחית את ה-נוף עד שגרמו לירידת הפסל מן ה-ארץ. מכל מקום, אין לו, לארי ה-שואג של הגבעה, אחד הפסלים המעולים המצויים בארץ זו. ומעבר לה, כל סיבה לחשוש מתחרות מצד המתרחש לרגליו.

שרלוט מורמון. "חזית טלוויזיה לפסל חי"

בתמונה מימין למטה: ישראל חוזנס. מארגן האירוע

עזרא אוריון. אבנים בוואדי

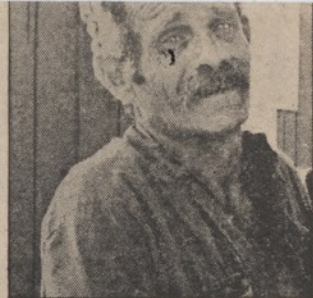
תל-חי: אמנות 80

מאת
עמנואל בר-קדמא

מראה. יש גם, כנהוג במקומותינו, דרישות הדדיות בעיתונים. כנראה, בשל זאת צריך להיות משהו ב"תל-חי 80" הזאת, אם היא מזמינה כאלה כמויות של אלימות וכוונת חריפות של עלבונות בין מי שנחשבו כחברים טובים.

ספק יש עניים גדולות והוא השתקף בבהירות רבה ממבטים רבים, שראיתי בסוף השבוע האחרון בחצר של מיכלת תל-חי - על הדשא, באולמות השונים, בוואדיות ועל

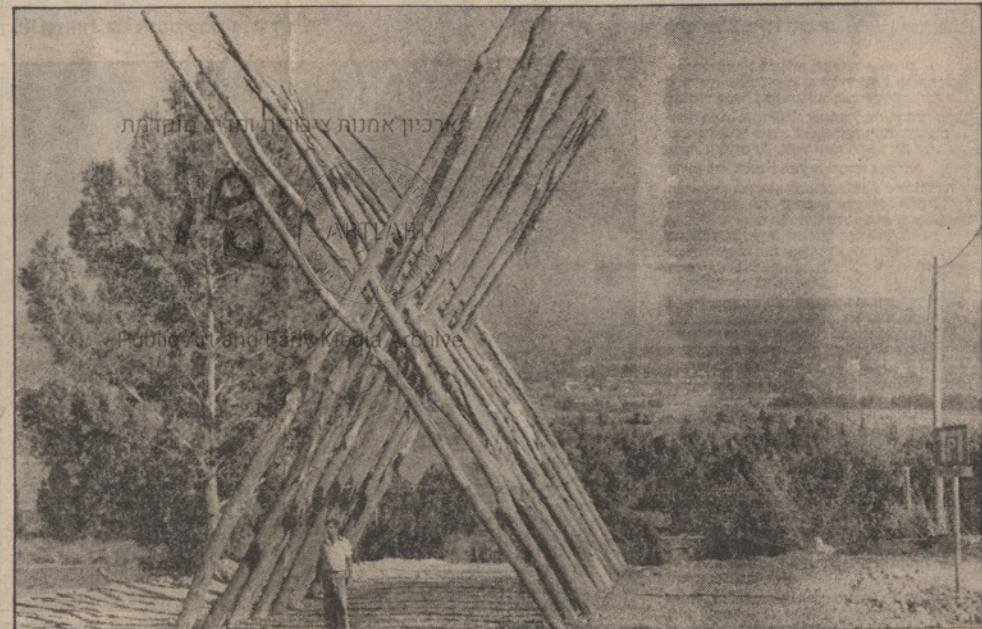

הרכסים שמסביב.
 גם לעניים ולהבות יש ניצוץ – וגם הן היו שם. והיו שם גם אי-ההבנה, המבוכה – אף גם הבו והזילזול.
 האלמים שנפלטו מהרכבים לפני שערי המיכללה – באו מוגנים בכוחה של סקרנות. סקרנות לשמה של אמונה, או סקרנות-לשמה. השם "תל-חי 80" הספיק להיטען, במרוצתה של שבועות מעטים, בהרבה מאוד מטיעונים. אני בטוח, שהרבה מאוד אנשים כועסים יצאו מהבית, נסעו במשך שעות רבות, רק בשביל לראות אם באמת לא הושחת כליל, עד-בלי-הכח, גומו היחפפה של הגליל. היו גם כאלה, שבאו לראות, מה המשובעים האלה עשו שם. אחרי-הכל, התלוויה, הדיו והעיתונים לא יורדים מזה כבר שבועות רבים. יש מתח באוויר. מצהירים שהצרות, שולחים מיבדקים. יש אקטים של

על. תל-חי 80 שמעיתו פגעה הראשונה ממי אמונו ברזל, מי שהמציא את הצינור, למחרת פתחת הביטלה של ונציה. להודות על האמת, לא הייתי בטוח, שניתן להרים מריוקט כזה בזמן כל כך קצר. גם לא עם המיטורים הלוגיסטיים המפורסמים של התנועה הקיבוצית.
 אף לא הייתי בטוח, שכל השמות הגדולים מהשולש שמה באווי – אמנים, הוגי-דיעות, עיתונאים ואוצרים – אכן יגיעו אל קצה הצינור של אצבע-הגליל, לשוח בארץ-הקאטיונות.
 *
 לכשני, כשאני יושב ליד שולחן עץ בחורשת מיכללה-תל-חי, ומסביבי כל המאות הללו, לרבות רוב השמות שאמנן ברזל הבטיח ביוני – אני חוזר להאמין, חלקית, במסור-ההבטחות. על כאן, ליד כמה שולחנות עץ, בלב החורשה, על

בירה, קפה או קולה, לב ההתרחשויות. לאותם ישראלים שמתחילים להיות מוכרים בעולם, יש עדיפות ברוחה. דני קרוון, מגיש קדישמן, בוקי שווארץ ואחרים מכירים היטב את פייר רטאני מצרפת, המבקר שיכול, "לשנות" אמן, או להפוך. גם את מארטין שנקנבורג, האוצר של ה"דוקומנטה", ההתרחשויות האמנותיות (בקסל, גרמניה) ביותר בעולם של האמנות הקרויה עכשווית. או את עורכו החשוב של יורון אמנות דב יוקרה, או את...
 רטאני האלים נראה כמו קולא ברויגן. סבא עליו-סבא, בעל עיניים נוצצות, לחיים הכליליות וכרס נדיבה, שכולו אומר הנאת-חיים. אף תענה בו, לחש לי משהו. מאחורי החוות הקטיות הזאת יש מלאתות הדות מאוד. שנקנבורג, לעומת-זאת, נראה לי כמו אחד שמעדיף אקלים יותר מוח של ראשית ספטמבר, בישורא.
 אני עורך עינים הכירות, וחושב לעצמי איזה ביטוח – הרי אני לא צריך מהם שום דבר. החורשה, כמו שאמרת, היא לב ההתרחשויות. מושגים כאן את כולם. את מי שאתה רואה כל חמים בבתי-הקפה, בלוליות ובמחויאותים, ומכירים נדירים. קשה לזוז, כי על כל צעד יש שלושים פרצופים מוכרים. אני מנתק את עצמי בכוח, לוקח מפה וקטלוג ויורד לטעה. לראות את שלושים או יותר העבודות המפורסמות בראדיוס די גדול בונף. האמת היא, שבפרויקט הראשון של "תל-חי 80" נתקלתי הוא במרחק של עשרות קילומטרים מהאירוע, לאמור לאחים שם. לכו בעקבותי – זו ציטטה מתוך שיר מבר-היטב, שנחננו לשיר כל שנה ביום תל-חי. דב הלר, אמן מקבוצת נירים, הדפיס את השורות הללו על עשרות שלטי-לבד ושחל לכל אורך הכביש, מראש-פינה צפונה. וזוהי התרומה האמנותית שלו. אחרי-כך, עוד לפני שאתה מגיע, משמאל, משולש הדגלים הלכנים של בוקי שווארץ, שמסמן את מה שהיה אמור להיות משולש-יד גדול בונף, וריסוסו בוטל מחמת מחאותיהם והתנגדותם של נטרי-הנף ושומרי-הטבע, למחנותיהם. אחרי-כך, אפגוש את בוקי, אאזן לנעמו ואקח ממנו הדגם שידעם את הפרויקט כפי שהיה צריך להיות ויהיה מוכתר בכותרת: "שירפת ספרים – תל-חי 80". בתרגום חופשי: פאשיזם וסוליות פיות.

(צילום: הנדן טעמן)

שלמה קורן. פסל עשוי עצי צפצפה חיים

כשאני יושב ומתחיל להוביל את הקורא לאורך העבודות בשטח, נדמה לי שכבר קראתי את הדברים. הן, עצי-הצפצפה המצולבים של שלמה קורן והכבשים הצבועות של קדישמן ומסכות-האבן החצי-טמונות (ארכיאלוגיה של העתיד) של דוד פיון וההתחננות. על הרבה, של מיכה אולמן והמיבנה המתומן של צבי הקר. כליל, לא אראה מופתע לראות בעיניים את קווי-הלידור הירוק-בוקק של דני קרוון. זו, אולי, חולשתו הגדול של "תל-חי 80" – תחושת,

ארכיון אמנות אינדיבידואלית ותרבות מוקדמת

יילום: חנוך גוטמן

ג'ודי מיטניו (שמה מימין). גשר על דקע קרית-שמונה

בתיה ארואטי. אוהל סאטן ורודי-ניאון

במקרים רבים, של ראיון-כבר, אבל יש, למרת הכל, אושרו כוח בלראות את המהפכות של אילום על חרס שמתחת לדרר-חוטבה ובסמיכות למשיב עם ולאנד-תל-חי – ולא בכשיון של מנשק מרגשות יותר טוב כאן, על-יד הדור של כפר-לערי, מאשר בשטחי-התנועה של נצח או בושניטון, ד'סר-יש גם כוח בלראות את כל הדברים יחד, בהליכ לאורכו של מרחק לא-קטן, ויש גם חדושים ואפתעות, וזאול הנודד-הנשי מואר, המואר בנאון עוד יותר רך, של בתיה ארואטי, עושה קונטראסט מורל לסביבה המסולעת, עשירת האסוציאציות והרואיות, יש משהו מאוד ארצישראלי, שור, סלע, בעבודות של בוע ועדיה, דלת המאורי ועורא אוריון, הבולת, הנרית והיות, שדון שלא וכל להיות יותר ארצישראלי ממנו. אבנים בערפות הם, בארץ הוואת שלו – הרבה מאוד: הערמות הללו הן מיובח עתיק וקבר טור, סיקול לערכי-הפרחת-שמימות ומולחן, ג'ודי מיטניו האמריקנית תפשה את זה ומשתלבת, אם-כי בקו שבא מד-נאמיקות אחרות, לפעמים, קשה להבחין אם זו עבודת-אמנות או אובייקט שהיה מונח בשטח. מכאן, בין-היתר, הספק הניבט מניינים רבות, מול שנייה בר-און אחרת עם המייצג שלה, כך והספקתי גם לסיר בשטח וגם לראות אותה. היא נעה, מתפתלת, ודקת, משנה הבעות פנים בכל הקשת האפשרית של מצבי-הרוח. מסר שמשנתה כל חומר

למעשה, קשה להבחין אם זו עבודת אמנות או אובייקט שהיה מונח בשטח. מכאן, בין היתר, הספק העובד מעיניים רבות. מוז' שניידה בר' און אחרת עם המייצג שלה, כך הספקתי גם לסייר בשטח וגם לראות אותה. היא נעה, מתהפלת, דוקרת, משנה הכוונה פנים בכל הקשת האפשרית של מצביי הרוח. מסר שמשנה כל הזמן.

אבל העיקר הוא עבר. שאולוט מורמן היא מוסד בעולם האמנות המושגת. היא צלילית לשעבר, שהתחילה לבקש לעצמה נתיבים חוץ-מוסיקאליים. עכשיו, יש לה כמה מייצגים, שכולם מתבקשים... בעצם, מה מתבקש? מעכשיו, אני עובר לדור' ויוואלי. האמנית מופיעה בשמלת-ערב כחולה, כיסם מבריק כלשהו. היא אשה מלאה, בעלת פנים לבנות מאוד ושיער שחור. לא הייתי מסתכן, בהערכה לא-ניגטיבית, של יולה. היא עולה על הבמה, לפני מסך לבן, מסיבה, הרבה, עיניים, אלקטרוניות, מקלטי-טלוויזיה, מסביבה, מסתובבים הרבה אנשים. היא מוציאה צליל, משמיעה כמה אקורדים. היא מסירה את הכתפיות של השימלה. בלייכת-תנועת המבקשות להדגים ציעות ביישניות, יורדת השמלה עד המותניים ובמקום זה מולבש על החזה מתקן ועליו שני מסכי-טלוויזיה קטנטנים, מסך על כל מיטמה, מפעילים צילום בענול-סטה, עכשיו, אמורת האמנית, תקומן שורה אחרי שורה, העברו על פני ותארו את עצמכם על מסכי-טלוויזיה הקטנים. הראשונים שישבו על השטח הדור, כמו וחבלו אליה. אחרים כבר לא קמו, מפני שאלה שהלכו לא זוו מהמקום, כמו בתאונת-דרכים, אני בכל שמחה ישראליה אחרת. נאסרו הראשונים מקורקעים לתופעה. הם פשוט סירבו ללכת מהמסכים הקטנים. הבנחה מבקש לזוז, אבל איפה.

★

רנ"ם חלק א. בון שני החלקים יש הפניון של אלן קפרו. קפרו הוא אמריקני מוזקן וסימפאטי, שהפגיא, כמו באמריקה, לי, את המושג. הפניון, פירושו של דבר הוא החדשות הציפיות באופן סטטיסטי כחוצה של גיורו כמעט בין היתר המיוחדת של האופן לבין הקהל. הרבה זמן קודם, הוא בקש מבגלי מכונות להתנדב לעניין, עכשיו, ברור למה. למעלה על הרסס ממול, נוסעת שורה של מכונות. יש גמישות וצילולים מיוחדים. התאורה היא של פנסים המכונות, וזה עם למפידים, די יפה, ויחז עם הקולות – נוצרת איוושהי חזונית. על ארוחת הבוקר, למחרת, הוא יספר, שחור, בעצם, אחד ההנפילים הראשונים שגלו ויש לו אליו סטטיסטיים דרכים. הוא ויתר על לעשות כאן משוה ויתר מורכב, כמו תרגילים בהפיכתה של מידעאה על צד שמאל, אבל, לדעתה, המומחיות האמיתית של קפרו הוא מנג' אנשים. הוא משוחח נפלא ומרתק. בנותיים, חזרת הגב' מירבן אל הבימה, שוב בשמלה, עם הצליל בין הברברים. התאורה משליכה את הצליל שלה על המסך הלבן מאחור. יש לי הכבוד, היא אומרת, להציג עבודה משותפת עם חאסן מנייה קרישמי, קרישמי, במיכסיים קצרים ובמתיחה מתוחה על חזה השוק, עולה מצויד בוגו מספרים. הוא עוזר את הסדן הלבן שברקע על פי

מוסיקה של יוסי מר-חיים על צמרות העצים (צילום: חנך גוטמן)

דליה המאירי, גלי אבנים סביב גיזע ויתים

קרי-המיתאר של צלילת גופה של האמנית. אחר-כך, שוכבת האמנית על היצפה, חבוקת צילן ומכסיה אותה מכך רגל ועד ראש בצלילת הנוודה. כיסוי המה, אומרים לי, שאתמול היא עשתה מייצג ויתר קשה, בו סיפרה על מולדתה הממארת. זה, היה, אומרים לי, עניין קשה לראות את זה. מורמן היא האמדה השנייה שמתה בתל-חי.

מפה לאון מתחילה להתנגב שמועת שיש מסיבה במעיין-ברוך. אבל, קודם יש סימפוזיון. אמנות וחברה. ישראלים וצרפתים וגרמנים ואיטלקים ויבירו באנגלית בפני קהל, שבחלקו רצה יותר לראות ופחות לשמוע, ומה ששמוע לא תמיד הבין. זה ניגמד יותר מהר מתשוער, כי הרי אין הרבה גילוי-אמריקה בנושא הזה.

במעין-ברוך יש שער וזקופים מוזינים. הראשנים אהלה חיים ככה הרבה שנים. ימינים מאחורי-העצמים האלה? שאלת במתחון אשח עזיזת אחת על ידי. איך אפשר? היא עונה לעצמה בשאלה.

אבל, בפנים היה מועדון יפה עם הרבה אוכל ושיחית ושיירי-מולדת של משה (בדס, לבני) גרשוני וקצת הורה והרבה ורחוקים בעניין-בירה. למחרת, עם ראש מתפוצץ, ראיתי סרט-וידיאו של מוטי מורחי. אני מביטית לכתוב על זה בפנים אחרת, כי השילוקים במערכת עומדים לי על הראש. צריך לגמור.

אבל יתכן רגע: אי-אפשר להוריד את זה לרפס לפני שמובכרים את ישראל רוזאנו ואת מאות תכיון מקיבוצי ומומשי הגליל, שעשו את ההתרחשות הזאת לאפשרית. הם הפעילו הכל – רכב, ציוד מכאני כבד, מטבחים ואכסניות – וחזרו את, תל-חי-80.

ושנית: הגליל העליון, וישראל כולה, על המסך, למען השני – לא על מפת המחלוקת ולא על מפת-המחלוקת. רק מקצת של אוי-לעמים.

(צילום: חנך גוטמן)

מושה קדישמן. צביעת גושים וצאן